

Посохов Ігор Михайлович
 д.е.н., професор Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
Ходирєва Оксана Олегівна
 аспірант Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
 oksana.hodireva@gmail.com
Чепіжко Олена Володимирівна
 аспірант Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,
Кабиш Ганна Юріївна
 аспірант Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»,

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

**Posokhov Igor, Khodyrieva Oksana,
 Chepizhko Olena, Kabysh Anna
 STRATEGIC MANAGEMENT OF RISKS
 OF THE ENTERPRISE**

**Посохов Игорь, Ходырева Оксана,
 Чепижко Елена, Кабыш Анна
 СТРАТЕГИЧЕСКОЕ УПРАВЛЕНИЕ РИ-
 СКАМИ НА ПРЕДПРИЯТИИ**

Метою підприємництва є прагнення отримання максимальних доходів при мінімальних витратах капіталу в умовах конкурентної боротьби. Разом із тим, при здійсненні будь-якого виду господарської діяльності об'єктивно існує небезпека (ризик) втрат, обсяг яких обумовлений специфікою конкретного бізнесу. Ризиком можна управляти, отже управління ризиками – це сукупність методів, що дозволяють певною мірою прогнозувати настання ризикової події і вживати заходи зі зниження ступеня ризику. Процес побудови ефективної системи ризик-менеджменту потребує врахування багатьох чинників починаючи від внутрішньої специфіки організації до структурних особливостей галузей, з якими пов'язана діяльність організацій [1; 2; 4; 5].

Розробка стратегії та побудова ефективної системи ризик-менеджменту має включати в себе ряд циклічних етапів, до яких відносяться [3]:

1) Формування загальної стратегії управління ризиками. Цей етап є найважливішим. Він містить у собі процес визначення мети для системи управління ризиками. Поняття ефективності стратегії ризик-менеджменту визначається ефектом від проведення заходів щодо зниження рівня ризику. Стратегія організації з управління ризиками має бути представлена системою з трьох рівнянь. Перше рівняння описує функцію максимізації прибутку. Друге визначає максимально прийнятний рівень ризику для підприємства. Третє показує ефект від заходів зі зниження рівня ризику.

$$\begin{cases} P = P\{k, l\} \rightarrow \max \\ r \leq r_{\max} \\ Lr - (Lc + Cr) \geq 0 \end{cases}, \quad (1)$$

де P – прибуток; k – капітал; l – праця; r – рівень ризику, що приймається організацією, r_{\max} – максимально допустимий рівень ризику, який може прийняти організація; Lr – ймовірні втрати від прояву ризиків до проведення заходів по оптимізації ризиків, Lc – ймовірні втрати від прояву ризиків після проведення заходів по оптимізації ризиків, Cr – вартість проведення заходів по оптимізації ризиків.

Визначити, які саме напрямки діяльності організації потрібно включати в систему стратегічного управління ризиками в якості керованих параметрів, дозволяє аналіз карти ризиків. При цьому її зручніше формувати шляхом поєднання з матрицею ймовірності / величини ризиків, де всі вони поділяються на 4 групи: низька ймовірність прояву / низькі ймовірні втрати; висока ймовірність прояву / низькі ймовірні втрати; висока ймовірність прояву / високі ймовірні втрати; низька ймовірність прояву / високі ймовірні втрати. Подібне розбиття дозволяє класифікувати типи ризиків і виділити найважливіші з них. За результатами визначення впливу окремих видів

ризиків на діяльність організації формується політика управління ризиками, що закріплює основні стратегічні принципи управління ризиками організації [6–8].

2) Формування складових (елементів) стратегій управління ризиками. Етап передбачає здійснення тих же операцій, що і на попередньому етапі, але стосовно окремих функціональних напрямів організації. Тобто, здійснюється детальне опрацювання кожного окремого контрольованого напрямку діяльності в політиці та системі управління ризиками. Подібна декомпозиція дозволяє точніше конкретизувати поняття ефективності системи управління ризиками в рамках всієї організації.

3) Інтеграція системи ризик-менеджменту в процеси управління підприємства. Стратегічне управління ризиками є невід'ємною частиною системи корпоративного управління. Діяльність усіх підрозділів підприємства має бути підпорядкована принципам мінімізації ризиків.

4) Формування методів і принципів зворотного зв'язку. Збір інформації про результати проведених заходів критично важливий для розуміння та оцінки ефективності проведених заходів. Саме зворотний зв'язок є об'єктивним показником ефективності як окремих її складових, так і всієї системи ризик-менеджменту.

5) Коригування системи. Останній етап циклу стратегічного управління ризиками, який дає початок новому циклу. Безперервний моніторинг, корегування, поліпшення системи ризик-менеджменту за умови підтримки її досить високої адаптивності є ключем до ефективного управління організацією в цілому.

Таким чином, управління стратегічними ризиками полягає у формуванні циклічного процесу, що містить у собі чітку послідовність етапів. Сформувавши систему управління ризиками та забезпечивши адекватний зворотний зв'язок, компанія реалізує принцип постійного вдосконалення процесу, завдяки чому отримує можливість гнучко та максимально ефективно пристосовуватися до умов мінливого зовнішнього середовища, в якому вона функціонує.

Список використаних джерел

1. Дикань В. Л. Дослідження міжнародних стандартів управління ризиками / В. Л. Дикань, І. М. Посохов // Бізнес Інформ. – 2014. – № 1. – С. 314–319.
2. Верецагин В.В., Екатеринбургский Ю.Ю. Интегративный риск-менеджмент компании. Концепция, процедуры и инструменты проектирования и внедрения: Монография. – М.: ИНФРА-М, 2016. – 150 с.
3. Шапкин А.С., Шапкин В.А. Теория риска и моделирование рискованных ситуаций. – М.: Дашков и Ко, 2014. – 880 с.
4. Посохов І. М. Дослідження методів оцінки ризиків корпорацій / І. М. Посохов // Європейський вектор економічного розвитку. – 2013. – № 2 (15). – С. 211–217.
5. Посохов І. М. Методичне забезпечення управління ризиками корпорацій / І. М. Посохов // Маркетинг інновацій і інновації у маркетингу : зб. тез доп. 6-ї Міжнар. наук.-практ. конф., 27-29 вересня 2012 р. – Суми : ДД "Папірус", 2012. – С. 209–211.
6. Посохов І. М. Сучасний стан методичного забезпечення управління ризиками корпорацій / І. М. Посохов // Бізнес Інформ. – 2012. – № 10. – С. 266–271.
7. Посохов І. М. Теоретичні та практичні аспекти управління ризиками корпорацій : монографія / І. М. Посохов. – Харків : ПВПП "СЛОВО", 2014. – 499 с.
8. Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція України у світове господарство : кол. монографія / І. М. Посохов [та ін.] ; ред. І. М. Посохов [та ін.] ; Харківський політехнічний ін-т, нац. техн. ун-т. – Харків : НТУ «ХПІ», 2016. – 450 с.